DAGA-DAGS och Gnesta-glimt

Av FOLKE GERDTMAN

Gnesta ingen centralort längre

Utan några större illusioner om framtiden beslutade Gnesta kommunalfullmäktige vid sammanträde den 2 december 1963 att säga nej till Södertäljeblock och att fasthålla vid länsstyrelsens alternativ 2 med Gnesta som huvudort.

— När vi var på sammanträde i Södertälje fick vi klart för oss att frågan redan var de facto avgjord, sa' en av fullmäktigeledamöterna. Det kommer att bli ett jätteblock, sträckande sig från Salem till Gryt och från skärgården till Enhörna. Kommunblocket är en mycket temporär företeelse och det torde inte dröja så länge förrän vi hamnat i en storkommun med 80.000 invånare. Man kan kanske tänka sig att fullmäktige får 50 ledamöter, varav en eller möjligen två från Gnesta.

Så såg man på frågan år 1963.

När fullmäktige på nytt behandlade kommunsammanslagningsfrågan vid sitt sammanträde i förra veckan så skedde det i resignationens tecken.

— Vi har inte kunnat peka på någon större utveckling i vår bygd de senaste åren, sa' en av talarna. Södertälje är nu den naturliga centralorten för oss.

Det är alltjämt mycket som är ovisst i kommunsammanslagningsfrågan, framför allt beträffande länsgränsen — skall vi bli stockholmare, "mälardalare" eller rent av få fortsätta att vara sörmlänningar?

Ett är dock säkert: I den kommande storkommunen blir det tråkigare att leva och den kommunala självstyrelsen skall vi tala tyst om. Har den förresten inte redan upphört att existera?

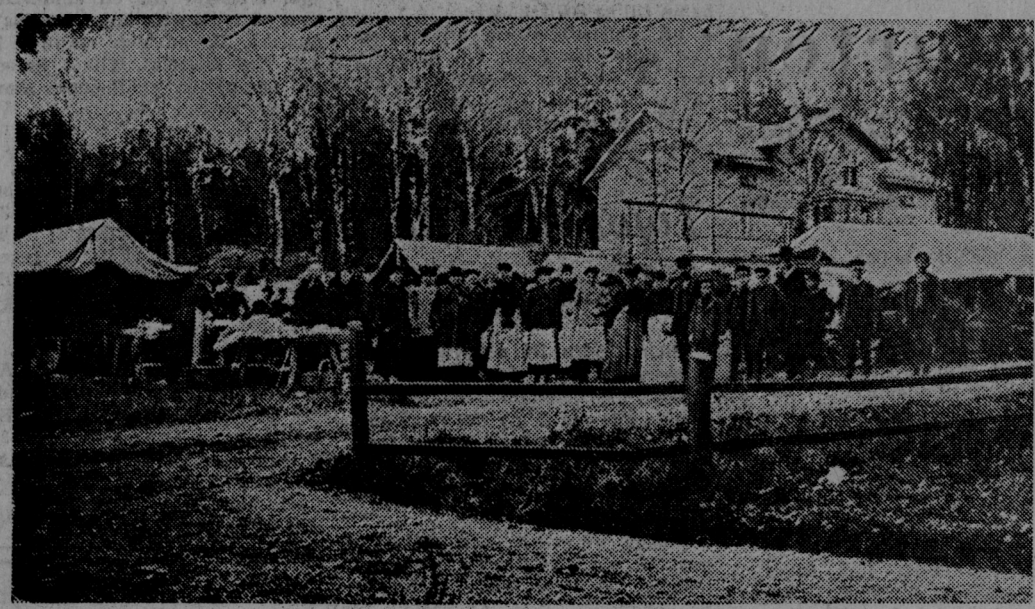

Torgdagar även i Björnlunda

Torgdagarna i Gnesta har ju blivit berömda, men att också Björnlunda en gång i tiden haft torgdagar, som samlat mycket folk, är kanske inte så känt. Den här bilden, som den hembygdsintresserade f. smeden och maskinisten Rudolf Eriksson ställt till vår disposition, visar en torgdag något av åren kring sekelskiftet.

Torgdagarna hölls den 15:de varje månad på gamla torget och på fotot ser vi till höger fastigheten Björkhagen. I mitten står några stabila torgtanter med sina kassaväskor på magen och till vänster är en "klädmånglerska" i farten.

Försäljningen skedde dels från tillfälligt uppsatta stånd, dels från fasta bodar, uppförda av trä. Till vänster uppe i backen ligger numera fabrikör Anton Sterners villa. Han startade en snickerifabrik i Björnlunda i början av seklet tillsammans med en bror.

Till vänster utanför bilden låg ett av Björnlunda två mejerier — det förvandlades senare till smedja och innehades av Sigfrid Johansson. Femte från höger är Nils Sunnberg, som blev järnvägstjänsteman liksom sin bror Thure, båda från Ryborg. Thure tjänstgjorde Åttonde från höger är stationskarl Engman, Björnlunda. Till torgdagarna i Björnlunda kom handlande och hantverkare från grannkommunerna för att sälja sina varor bl. a. "karamellan", mamsell Bergman, krukmakare August Huselius och "Kniv-Johan" från Gnesta, en gammal smed vid namn Forsbäck från Gåsinge — som på en dragkälke transporterade oxskor, som han skulle sälja till bönderna — samt sadelmakare från Mariefred och garvare från Gnesta.

Daga härads sparbank hade öppet bara en gång i månaden just i samband med torgdagen i Björnlunda den 15:de.